

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)

1/2 an 40 „ (30 lei)

3/4 an 20 „ (15 lei)

O lună 7 „ (5 lei)

Un nr. 30 fil. (25 bani)

□ □

Unitatea

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 1 cor., a doua
și a treia oară 80 fil.

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

Profesorii

români scăpați de cătușele robiei grele a guvernului maghiar adunatu-s'au la sărbătoarea Bobotezei în Sibiu, ca să se organizeze și să-și spuna dorințele, privitor la viitorul școlilor medii. Și a fost un congres frumos și înălțător acela al profesorilor români; primul congres liber, în țară liberă. Toți erau însuflețiți de cel mai cald entuziasm pentru școala românească, toți erau călăuziți de un singur gând: de a pune școlile noastre medii pe o bază solidă națională.

Aceia, cari până-ai deși înălțuți prin legi și ordinațiuni diverse, și spionați de o sută de ochi, totuși au știut să picure în sufletul elevilor conștiința națională, ideea unității naționale și mândria originii noastre; aceia adunați la congres cu lacrimi în ochi și cu nespusă fericire în suflet cercau căile cele mai potrivite pentru a pune temelii trainice falnicului edificiu al culturii române. Ei au pregătit vremile de acum, și ei cearcă să așeze temelii viitorului. Dintre elevii lor au ieșit partea cea mai mare a intelectualilor noștri; dintre elevii lor a ieșit pleiada numeroasă de preoți și învățători devotați cauzei române. Profesorii au deci mare merit în pregătirea vremilor mari, prin cari trecem, și tot lor le revine rolul important de-a educa generațiunile viitoare, și de-a pune astfel bazele unui viitor strălucit. Ei sunt aceia, cari trebuie să sădească în sufletele fragede iubirea de limbă, de neam și de țară; ei sunt aceia, cari trebuie să pregătească unitatea sufletească a tuturor Românilor, ca toți, dela Nistru până la Tisa să fim un gând și o simțire. Această unitate sufletească trebuie să fie temelii de stâncă, pe care se va zidi România Mare; tot ea va fi cea mai sigură garanță a viitorului nostru. — Această unitate sufletească se va putea ajunge numai prin educație în diferitele categorii

de școli. Educația vor face-o profesorii și învățătorii.

Problema e sublimă și de cea mai mare importanță, dar muncitorii puțini, căci ceice au îmbrățișat această carieră au fost până-acum adevărați mucenici ai culturii române. Au muncit cu sârguință de fier pentru cultivarea neamului românesc și au trăit în mizerie. Ne trebuie însă muncitori mulți pentru înălțarea culturii naționale; muncitori zeloși, entuziaști, cari cu trup și suflet, zi de zi, să ridice marea clădire a culturii naționale. Ne trebuie oameni întregi, cari toată munca lor, toată mintea și tot sufletul lor să și-l pună în școală; cari să trăiască numai pentru școală și pentru luminarea poporului. Dar oare lucrul acesta fi-va posibil pe lângă retribuția materială de până-acum? Oare nu se vor cugeta acum unii profesori și învățători să-și părăsească posturile și să treacă la alte cariere mai rentabile?

Tinerimea, de sigur, nu se va însufleți pentru cariera profesorală sau dascălească, bine știind cât e de slab retribuția, și când vede, că tinerii, cari merg la alte cariere, chiar și fără studii, încep cu un salariu de 600—800—1000 cor. lunar. Oare chestia aceasta nu este destul de importantă, ca Consiliul nostru dirigent să se ocupe de urgență cu ea, și asigurând personalului didactic o situație materială cinstită, să cerce a atrage la această carieră cât mai multă tinerime? În școală e viitorul țării! videant consules.

Cretulescu.

O întrebare

în legătură cu congresul preoților.

Onorată Redacție!

Ce-i cu congresul preoților? De atâta amar de vreme aștept să se scrie ceva la foaie despre acest congres — și nu se scrie nimic. Și, Doamne, mult mă mai frământă lucrul acesta.

Sunt preot de aproape 20 de ani. Am trecut prin atâta spuză de mizerii, multe izvorite din slujba noastră preoțească, dar multe pricinuite de răutatea și nepriceperea omenească. Multe din aceste rele și mizerii ar putea fi delăturate, dacă noi preoții am voi cu tărie lucrul acesta. Alt suflet trebuie să fie în oameni — și în cei ce ne cărmnesc, și în noi. Că prea merg toate de-a îndoașele. De câteori, gătuț aproape de mizerii, nu mi-am blăstămat zilele. Numai credința în cel de sus și nădejdea într-o schimbare spre bine, au mai ținut sufletul în mine.

Noi preoții suntem o tagmă mare. Dar așa, destrămați cum suntem, nu însămnăm nimic. Soarta noastră am lăsat-o până-acum numai celor de sus. Și cum ne-a mers până-acum, o știm cu toții. Așa nu mai poate merge. Sunt lucruri, cari strigă după schimbări repezi.

E vorbă de noi, de copiii și de văduvele noastre, putem noi sta, ca niște brute, cu brațele în sân? Un duh nou trebuie să sufle și în biserică. Acest duh numai noi, preoțimea suntem chemați și trebuie să-l introducem.

Să ne adunăm într'un congres, ca așa, umăr la umăr, să urnim peatra, care stă de-a curmezișul în calea desvoltării noastre și a bisericii noastre. Sunt o mulțime de chestii, pe cari trebuie să le discutăm și împreună cu energia colectivă a unei corporații închiegare, să sforțăm înfăptuirea lor.

Să amintesc numai vre-o câteva. Salarizarea noastră. Așa cum a fost, cu milogeala dela statul ungueresc, nu mai poate merge. Să fim puși, ca plată, în aceeași categorie cu ceilalți funcționari ai statului. Facem aceleași servicii, dacă nu mai mari! Statul românesc trebuie să fie clădit pe baza trainică a vieții morale. Aceasta numai o preoțime conștientă și mulțămită cu situația ei poate s'o dea. Ar fi apoi de discutat necesitatea unei reforme a con-

zistoarelor, chestia penziei noastre, reforma seminarilor, necesitatea convocării cât mai dese de concilii și alte multele. S'ar putea, ba e chiar o necesitate, să se alcătuiască un program, în care să se cuprindă toate postulatele noastre bisericesti, culturale și politice.

Noi trebuie să pășim ca un factor politic conștient și hotărâtor. Toată lumea așteaptă regenerarea morală și politică a României vechi dela noi, dela ardeleni. Pătura chemată de a săvârși această regenerare, suntem noi, preoțimea ardeleană.

Pentru ca să putem îndeplini munca aceasta de regenerare, e de lipsă de o închiegare a rândurilor, de o renaștere a bisericii. Această renaștere trebuie să vie de jos, din păturile largi ale preoțimii pe umerii căreia zace și prin care trăiește biserica. O renaștere dela noi și prin noi.

Iată, Onorată redacție, motivul pentru care mi-am luat curajul să vă întreb, ce-i cu congresul preoților? Dvoastră veți ști mai multe. Eu, biet cap de popă năcăjit, știu numai atâta că a-și dori mult să se țină acest congres. Și mi-s'ar sfâșia inima de durere, dacă a-și vede, că acum când se trezesc toate tagmele, numai noi preoții să durmim somnul nepăsării.

Un frate mic.

Din dorințele viitorului.

— O părere. —

Noul stat românesc, în zilele Ardealului, lucrează la înălțarea și dezvoltarea economiei și a administrației de stat. Dar cine-i a nega, că cel mai puternic „șurub“ din această mașinărie are să-l îndrepte resortul instrucțiunii.

Poporul nostru, lovit de soarte amărit, în iobăgia în care a trăit, în celea școlare a fost mai împiedecat. Cu toții știm greutățile, paragrafi și isprăvile inspectorilor.

Zorile libertății ne-au aflat: cu o sumedenie de edificii mi-

nunate de școli elementare de stat, cu câteva școli civile de băieți și fetițe, cu licee, cari parecă intenționat ar fi fost zidite pentru interesele noastre. Provăzute cu puteri didactice corespunzătoare, și lucrând statul direct ca să se îndulcească în popor dorul de carte, ni-se pare că am fi atins totul. Dar numai ni-se pare. Problemele viitorului pe acest teren sunt nenumărate.

Pe lângă institutele de învățământ, ce le avem, în mod firesc avem grabnică lipsă de școli de economie și de industrie.

Dar luând în socotință majoritatea locuitorilor, cari sunt economi, combinându-o cu lucrările uriașei probleme agrare, deodată importanța școlilor de economie crește uimitor în ochii noștri.

S'a vorbit în coloanele acestui ziar, că deoparte avem lipsă să romanizăm orașele, de alta să înființăm orașe noi.

Prin înființarea unei școli de economie în Iernot, ambele aceste trebuințe s'ar satisface în mod imbucurător.

Iernotul, situat în cel mai productiv loc al văii Murășului, sat cu majoritate românească, cu

averea de 5000 iug. a Statului romano-catolic din Cluj, — care va cădea sub parcelare; având situația cea mai potrivită, cale ferată și strădată de drum pietrit ce leagă Câmpia cu Târnavele, e cel mai potrivit loc, ca din el să se nască în scurtă vreme un oraș românesc prin deschiderea în el a unei școli agronomice.

Având și zidirea corespunzătoare gata, — castelul domeniului, și destinând din extensiunea proprietății statului român. sesiunea potrivită pentru școală, — ni-se pare că înfăptuirea acestei dorințe nici nu ar fi greu de împlinit.

Ce vom zice combinând mulțimea satelor curat românești ce-l încunjură și setea lor după învățătură și mai ales modul de tot primitiv cum se lucră cel mai productiv loc al Ardealului.

Factorii competenți nu pregete a medita asupra celor expuse mai sus, cu atât mai vârtos, că prin deschiderea grabnică a acestei școli, vom zidi și cea mai apropiată cetăție din apropierea săcuimei, nemai vorbind de binefacerile unui ținut mare, și prin el al neamului.

Ion Belu.

Biserica și mobilizarea Ardealului.

— Două circulare. —

I.

Cu ocazia chemării sub arme s'a dat și la Blaj și la Sibiiu, circulare de îndemn, pentru voinicii ce aveau să plece sub drapel.

Nu ne indoim, că circulare similare s'au dat pretutindeni, în centrele noastre bisericesti.

Reținem, din ambele circulare, partea finală, regretând, că spațiul nu ne permite a da în întregime aceste circulare istorice, cari consfințesc adagiul poetului: „Preoți cu crucea 'n frunte“.

Iubiți Credincioși!

V'ați prezentat la asentări, chemați de fostul Impărat și Rege, care nu v'a cunoscut și pe care nu l-ați cunoscut. Duși la oas. și fost amestecați cu alte neamuri și ați fost instruiți în limbi străine, neînțelese de voi, de oficeri și de suboficeri străini. N'ați auzit din gura lor decât vorbe de hulă și de batjocură, pentru că erați Români, și totuși v'ați supus și ați ascultat.

Ați plecat la războiu cu toți, pentru că voi nu erați liferanți la armată, nu erați bancheri și

nu erați slujbași la stat, ca să fiți scutiți. V'au dus, ca să apărați țara altora și stăpânia altora peste voi. V'au dus în războiu, ca ieșind, biruitoare fosta Austro-Ungarie să se întărească și să dăinuiască stăpânia străină peste noi, și pe noi Români și mai tare să ne apese, pe cum au și făcut, când se credeau puternici și biruitori.

Acolo, ca să nu vă mai puteți tângui unul altuia și ca să nu vă puteți mângâia, v'au împărțit prin regimente străine. Bravurile și faptele voastre eroice nu erau ale voastre. Se spunea, chiar și în comunicatele oficiale, că ele sunt ale națiilor străine. În loc de mulțumită și de recunoștință pentru jertfele aduse, în loc de cuvinte de mângâiere și de laudă pentru faptele eroice săvârșite de voi, nu erau pentru voi decât cuvinte de hulă și de batjocură. Adresele de valah puturos și laș, și de trădători vrednici de ștreang v'au fost răsplată.

Unde eră primejdia, mai mare, unde eră moartea sigură, acolo eră locul vostru. Ba nici mănucarea și nici îmbrăcămintea nu eră totdeauna pe o formă ou a camerazilor voștri de altă lege și de altă limbă.

Toate acestea însă le-ați suferit în nădejdea unei sorti mai

bune. Soartea aceasta însă n'avea să vă vină și nici nu ni-a venit dela aceea, pentru cari v'ați luptat, ci dela aceea, în contra cărora v'ați luptat. Asupritorii noștri în loc să ne ușureze soartea, ni-au îngreunat-o. În vremea, când voi vă vărsați sângele pentru binele lor, ei ni-au luat o parte din școli și v'au împiedecat, ca să nu puteți cumpără pământ pe banii voștri.

Dacă v'ați luptat deci în nădejdea unui viitor mai bun, în care noi să fim stăpâni peste noi și peste limba noastră; dacă v'ați luptat, ca să avem drepturile și averea noastră; datori sunteți față de părinții, față de fiii și față de frații voștri, ca acum când toate acestea le avem, să le și apărăm.

Nu mergem acum să luăm țara altora ori bogățiile lor, nici nu mergem să jefuim pe alții. Nu. Noi vrem să ne apărăm țara noastră, averea noastră, drepturile și limba noastră. La apărarea acestora datori suntem cu toții, dar datori sunt mai ales tinerii, cari și în vreme de pace trebuiau să-și facă serviciul militar.

Aducându-vă deci aminte de suferințele și batjocurile trecutului și de libertățile noastre de astăzi, visate dar negustate de părinții noștri, vă îndemnăm să vă faceți, ca voluntari, iar ceialați, cei născuți în anii 1896, 1897 și 1898, toți până la unul să se prezinte la arme pe ziua și în locul, unde sunt chemați. Ceice n'ar asculta de ordinul de chemare nu sunt vrednici și nici nu vor putea fi adevărați cetățeni egal îndreptățiți în România mare.

Acum ori nici odată să dăm dovezi la lume, că Românul, care a știut să se lupte pentru stăpânia și binele dușmanilor săi, e neîntrecut când trebuie să se lupte pentru libertatea și binele său.

Blaj la 10 Faur 1919.

Dr. Vasile Suciș m. p.
vicar capitular.

II.

Să manifestăm deci o atitudine, care să convingă pe toți, că suntem element de ordine, de disciplină, și că vitejia Română este în vigoare. Și dacă înainte cu 4 ani am fost gata să aducem jertfele cele mai mari pentru o țară care nu era mamă, și pentru interese străine, ba chiar dușmane neamului nostru, — ne-am vărsat sângele și cu piepturile noastre s'au câștigat învingerile dela Ivangorod, dela Carso și Assiago, — cu atât mai mult trebuie să dăm ascultare Stăpânirii noastre de azi, care e sânge din sângele nostru,

care ne chiamă să ne apărăm a noastră patrie și a noastră moșie.

Deci, iubiților tineri, urmați cuvintele înțelepte ale președintelui Consiliului dirigent Dr. Iuliu Maniu, cari Vi-le adresează în ordinul de chemare, când zice: „Că nu frica de pedeapsă să Vă aducă la împlinirea acestui ordin, ci mândria conștiinței, că îndepliniți o sfântă datorie față de pământul liberat, față cu frații, cari nu se pot bucura încă de libertate și față de patria noastră română.“

Este ceasul sfânt, când trebuie să punem stăpânirea noastră pe întreg pământul moștenit dela strămoși, când trebuie să punem temelia unui viitor demn și corespunzător jertfelor și suferințelor de veacuri ale părinților noștri.

Aveți să răspundeți chemării, pentru a dovedi lumii întregi, că ne iubim țara și moșia și că știm să o stăpânim cu vrednicie, ducând cu noi liniște, libertate și stăpânire dreaptă în toate colțurile țării.

Vă îndemnăm și noi, autoritatea Voastră bisericească, ca cu bucurie, cu entuziasm și cu mândrie națională să Vă prezentați la locul de chemare, satisfăcând prin aceasta unei sfinte și frumoase îndatoriri, de a sări în ajutorul patriei noastre mult iubite, ca prin vitejia voastră să-i asigurați pacea și liniștea, mărirea și fericirea neamului întreg, asigurându-Vă totodată și recunoștința și lauda noastră a tuturor.

Dumnezeu să ajute cauzei drepte!

Sibiiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 29 Ianuarie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșca m. p.
vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.
secretar consistorial.

Programul partidului țărănesc din Basarabia.

1. Pământul trebuie să fie în stăpânirea celor cari îl muncesc. Partidul țărănesc basarabean va lupta pentru grabnica împărțire a tuturor moșiilor la plugari. Pământul se va lua ca despăgubire.

2. Partidul țărănesc basarabean va lupta pentru: stăpânirea tuturor rămășițelor roblei rusești, pentru asămuirea tuturor cetățenilor în fața legii, pentru desființarea de fapt a privilegiilor de tagmă, pentru libertatea de credință și cuvânt, pentru libertatea tiparului și întrunirilor, pentru neatingerea

persoanei și a locuințelor fără hotărâre judecătorească.

3. Fiindcă Basarabia are nevoile ei deosebite, și pentruca trebuirile locale să intre în grija celor mulți, cari înșiși trebuie să hotărască de ele, partidul țărănesc basarabeian va sprijini deplina descentralizare a cărmuirii țării. Înfrățită prin așezămintele autonome locale: Zemstve, ocărmuirile orașane și primăriile orașenești.

4. Alegerile pentru așezămintele sus pomenite, precum și cele pentru Adunarea Deputaților României, se vor face pe temeiul votului obștesc, tănuț, de-o potrivă și de-a dreptul pentru toți băștinașii basarabeni — și bărbați și femei.

5. Așezămintele judecătorești să fie în așa chip întocmite, în cât orice cetățean să poată dobândi dreptate fără pierdere de vreme și fără cheltuială mare.

6. Luminarea poporului fiind temelul propășirii obștești, partidul țărănesc basarabeian va avea mare grijă, ca învățământul să fie pus la îndemâna tuturor fiilor țării fără plată.

7. Biserica, fiind sprijinul sufletesc al credincioșilor, Partidul țărănesc basarabeian va lupta pentru buna ei întocmire, printr'o de sine-cărmuire, la care să iee parte și mireni și fețele bisericesti. Partidul va lua măsuri pentruca toți slujbașii bisericii să fie cu adevărat niște părinți povăzuitori ai turmei lor.

8. Venitele țării să fie cheltuite pentru binele obștesc. Dăjdiile se aruncă de-a dreptul și progresiv pe venituri, averi și moșteniri. Dările pe lucrurile și mărfurile de întâia trebuință a norodului să fie desființate, iar dările pe lucrurile de chef și desfătare să fe sporite. Asigurarea trebuie să fie scoasă din mâinile obștiilor particulare și luată în sama statului.

9. Să iee măsuri pentru îmbunătățirea vieții economice a țărănimii și pentru înflorirea satelor.

În vederea aceasta stăpânirea să ajute înjgheburile de obștii de gospodărie sătească și de bănci sătești, care se sporescă roada și venitul muncii sătenilor. O samă de oameni învățați în ale plugăriei și în creșterea vitelor să fie puși la îndemâna plugarilor pentru ca să poată învăța dela ei felul nou de muncă în aceste branșe, întocmai cum se face în țările cele luminate.

10. Să se facă drumuri de fier și șosele, care să lege țara dela un capăt la altul și care să ajute propășirea vieții economice. La Marea Neagră și pe flori să se deschidă porturi bune pentru negoși.

11. Să se apere munca mun-

citorilor la fabrici, în deosebi a femeilor și copiilor, micșorându-li-se vremea de osteneală până la 8 ceasuri pe zi. Să se facă pentru dânsii ospătării pe lângă fabrici. Statul să poarte de grijă de muncitori la bătrânețe și la întâmplări de boală și nenorociri prin asigurarea lor.

12. Să se îmbunătățească starea slujbașilor din așezămintele stăpânirii și cele obștești, sporindu-li-se leafa, asigurându-li-se câștigarea de mărfuri pentru hrană și îmbrăcăminte și punându-li-se la îndemână locuințe ieftine.

13. O mare parte din relele pe care le îndură poporul, ve-

nind din călcarea legilor și depășirea puterii de cătră slujbașii stăpânirii, — Partidul țărănesc va lupta împotriva acestor rele ajutând țara să aibă o administrație vrednică și la înălțimea cerințelor vremii.

14. Lipsa pe care o îndură norodul de jos și războiul aducând pe capul țării o mulțime de boli, — stăpânirea va trebui să iee grabnice măsuri pentru lecuirea ieftină sau chiar fără plată a celor bolnavi și pentru stăpânirea bolilor încuibate în țară — prin îmbunătățirea condițiilor de viață a mulțimii oprosite.

Datorințe vechi și noi.

— Discursul rostit cu ocaziunea serbării scolastice dela „Trei Sfinți“ la 12 Februarie 1919. —

(Continuare).

Și totuș conducătorii institutilor noastre au respins cu dispreț condițiunile puse, pentrucă presimțiau, că dușmanilor noștri obișiți le sunt numărute zilele. Ei însă și-au continuat mai departe opera de distrugere. În orbii lor au voit ca din jertfele secerate să clădească un al doilea turn al Babilonului, — pentrucă nu mai cunoșteau nimica uman, nimica Dumnezeu. — Dar lacrimile și rugămintile noastre fierbinți împreunate cu glasul jalnic al clopotelor, pe cari le-au făcut dușmanii noștri să sune într'o zi toate odată pentru vestirea mării lor — acestea toate străbătând văzduhul au ajuns înaintea scaunului celui de Sus. — Și nu a trecut mult și a învățat dreptatea. Popoarelor, cari au luptat sub steagul dreptății le-a succedat a înfrânge pumnul de fier, ce l-au ridicat amenințător dușmanii noștri. Un semn al Celui de Sus a fost de-ajuns și turmul Babilonului într'un moment s'a prăbușit îngropând sub ruinele sale pe aceia, cari l-au ridicat. — A fost o zguduire puternică căderea acestui turn; — un curent electric a străbătut toate națiunile subjugate și înrolându-se și ele sub steagul dreptății — pe ruinele unui imperiu despotice au tras brazdă viitoarelor țări ale lor.

Bazată pe sprijinul aliaților să-i credincioși „Țara românească“ și-a tras și ea hotarele-i vechi tradiționale. Vulturii armatei române au răsărit din nou de-asupra Carpaților — a cărora culme înainte de aceasta cu doi ani au și udat-o din belșug cu sângele lor, — s'au coborât apoi în văile frumosului Ardeal aducând mângâiere și ștergere de lacrimi

fraților obișiți de veacuri. — Dușmanii, cari au mai rămas, azi fug căutând refugiu — cercând să afle mângâiere și ispășire de păcate; — privind cu invidie dar totodată și cu admirare la acel popor, eăruia până mai ieri se obișnuia ai da epitetul de „sălbatic“. dar căruia astăzi trebuie să-i recunoască nobleța și bunătatea sufletului.

Și dacă ne-a fost dat să petrecem zile multe de durere și pline de desiluzii — astăzi ni-e dat să vedem și zilele celea mai fericite, a cărora mândrețea abea în vis ne-o putem închipui. Cu drept cuvânt ne putem numi generația cea mai fericită a neamului românesc, pentrucă noi am avut fericirea de-a vedea cu ochii înfăptuirea visului celui mai sfânt al unui neam întreg — sufletul nostru a fost cuprins de cel mai puternic extaz, când din întunecul jalnic de suferinți — s'a trezit în mijlocul celei mai mari sărbători naționale — ea și care n'au văzut nici înaintașii noștri și nici nu le va fi dat să vadă nici generațiilor viitoare.

Că ce însemnătate are înfăptuirea „României-Mari“ pentru întreg neamul românesc e în de obște cunoscut — de altcum nici nu e locul a face o astfel de expunere — cătră voi mă întorc însă iubiți colegi rugându-Vă să-mi dați voie a Vă adresa câteva cuvinte:

Starea culturală a fiecărui popor este ridicată prin instituțiunile culturale ce le are respectivul popor, sau mai bine zis prin bărbații erudiți și inteligenți și prin operele literare produse de acești bărbați. Un factor însemnat, dela care se așteaptă, ca să susțină munca pentru înflorirea culturală a

unei țări, — este generația tineră. — Tinerii sunt acelea vlăstare și mlădițe, cari vor crește și vor deveni cu timpul arbori falnici, cari vor deveni mândria pădurilor.

Însă ca din mlădițele tinere să poată deveni arbori puternici trebuie să fie scutite de mărăcinii și buruenile, cari le-ar înăuși luându-le lumina soarelui — și făcându-le astfel, ca să se uște fără de vreme.

Și pentruca tinerimea să fie păzită și ferită de mărăcinii ce-i întâlnește la fiecare pas, — în fiecare Țară s'a pus întotdeauna cel mai mare pond pe instituttele de învățământ.

Cum am fost noi Români și cum suntem și azi în această privință? Și acesta e lucru în de-ajuns cunoscut: Am avut și înainte lipsă de oameni mari, cari să știe lupta pentru fericirea neamului. — Școli românești am avut puține — dar în schimb multă cultură și mulți oameni luminați au scos la iveală școlile noastre, pentrucă au crescut tineri morali și cu caracter integru.

Durere însă, dintre acești tineri ieșiți de pe băncile școlii — puțin au avut norocirea de ași largi cunoștințele — după cum dorea răsna lor de muncă și talentul lor bogat — și aceasta pentrucă erau toți fii ai unei națiuni sărace, dar mai ales pentrucă trăiau într'o țară străină — unde toată conducerea, toate posturile erau în mâinile dușmanilor.

(va urmă).

Oficiale.

Resortul cultelor și instrucțiunii publice, ne trimite următorul comunicat: Pentru pregătirea și recrutarea personalului didactic necesar, s'a făcut apel la învățători și profesori retrași la penzie, ca întrucât puterile lor trupesti și sufletești îngăduie, să reîntre în învățământ. Apoi s'a făcut apel la învățătorii și profesorii români aflați până acum în serviciul școalelor ungurești din Ungaria, ca se între în învățământul românesc. Au fost ceruți apoi din România vre-o 120—150 de profesori, întru cât se poate dintre ardelenii emigrați acolo. S'a pus apoi în vedere și absolvenților de teologie și învățătorilor cu merite mai însemnate pe terenul școlar, că pot să între în serviciul școalelor civile, normale (preparandii) și licee cu obligația de a urma în anul școlar curent un curs practic pe lângă unul din liceele românești dela noi sau din România, precum și un curs teoretic, care se va organiza la

vară pe timp de câteva luni de zile și de ași da apoi esamenele prescrise pentru postul de profesor.

Pentru înlesnirea terminării studiilor elevilor de liceu și studenților cari au fost reținuți de război, s'a hotărât înființarea unui curs pe lângă liceul din Blaj și Brașov pe seama elevilor din clasa VII și VIII. După terminarea cursurilor de 3 luni de zile ei vor putea da esamen de clasa VII și VIII și esamen de bacalaureat (maturitate).

Studenții universitari, cari sunt spre sfârșitul studiilor lor, le vor putea continua în acest semestru la universitățile din Cluj, Budapesta sau din Austria. E de notat că s'a făcut o adresă către ministerul de culte din Viena, ca să permită studenților ardeleni continuarea studiilor la universitățile din Austria până după conferința de pace. Răspuns n'a sosit încă.

Pentru ca majoritatea absolută a studenților să-și poată începe de pe acum studiile în limba română și până la naționalizarea universității din Cluj, ce va avea loc la toamnă, s'au luat măsuri ca ei să o poată face aceasta la universitatea din București. La sfârșitul lunii acestea se va deschide acolo Caminul studențesc pentru aproximativ 350 studenți ardeleni dela diferite facultăți și dela diferite școli superioare. Studenții sunt primiți gratuit. Ei sunt obligați ca să iee cu sine pe lângă documentele necesare și haine de pat (o saltea goală, pernă și cearșafuri), tacâmuri pentru masă (farfurii, lingură, furculiță, cuțit, păhar, servet) și alimente cari se conservă (brânză, slănină, fructe uscate ș. a.)

Plecarea va fi din Sibiu la 1 Martie st. v. Studenții se vor putea atașa la tren în oricare gară dintre Sibiu și Brașov.

Senatul universității din București, în dorința de a înlesni cât mai mult studenților ardeleni accesul la facultățile universității din București, a decis ca se primească în acest semestru fără esamen de echivalență pe toți studenții români din Transilvania înscriindu-i la studiile prevăzute în planul de învățământ din Ungaria și Austria. Esamen de echivalență se vor cere la începutul viitorului an școlar numai dela acei studenți, cari vor voi să-și continue studiile la București.

De curând s'a creat în ministerul cultelor și instrucțiunii publice și o secțiune a artelor cu a cărei conducere a fost încredințat d. Dr. Tiberiu Bredeanu.

Biroul Presei.

Resortul de finanțe ne roagă să publicăm referitor la deschiderea cursurilor de finanțe, că ascultătorii de cursuri să-și aducă cu ei în 1 Martie a. c., nou și hainele trebuincioase de pat, căci C. D. R. le poate pune la dispoziție numai localități și și paturile necesare provăzute cu saltele de paie. Pentru popotă (menză) s'au făcut deja pașii necesari.

Informațiuni.

* **Neamul Românesc** ne vine cu întârzieri de tot mari. Nu înțelegem. Celelalte ziare din țară ne sosesc destul de regulat. Mai regulat cele, pe cari le dorim mai puțin. Care să fie motivul? Îl găcim — și ne doare.

* **Marele sfat**, după cum aduce „Patria“, va fi convocat cât mai îngrabă.

* **Bohemii** au scos pe poloni din comitatul Árva.

* **Ungaria** a tratat în Elveția pentru luarea unui împrumut de 25 milioane dolari. Cercurile financiare engleze și americane se par a fi aplicate de a-i acorda acest împrumut.

* **Nemții**, prin distrugerile ce le-au făcut la retragerea lor din România, au pricinuit serviciului postal și telefonic o pagubă de 160 milioane lei.

* **Gvernul din țară** anunță că s'a acordat un credit extraordinar de un milion lei pentru acordarea cheltuielilor electorale. Nu ne îmbucură mult faptul acesta.

* **La Basen** francezii au deținut pe inginerul Brausenberger, inventatorul tunurilor 42, dimpreună cu el au deținut alți trei directori ai fabricii Krupp.

* **Contra lui Lenin** s'a încercat un nou atentat. N'a succes. Atentatorul a fost prins și împușcat.

* **Între jidanii din Ardeal** se face propagandă pentru emigrarea lor în Palestina. În Cluj există, de câțiva vreme, un oficiu central, care consemnează pe cei ce vreau să emigreze. Mișcarea aceasta sionistă are succese frumoase. Deocamdată nu s'au însinuat numai câteva sute de familii, dar sunt semne, că o să emigreze mai mulți, mai ales din ținutul Bistriței. — Așa să și cade: tot neamul în țara lui.

* **Academia de agronomie** din Cluj a trecut sub controlul Consiliului Dirigent. S'au luat la inventar cassa și archiva. Corpul profesoral a fost rugat să continue mai departe cu prelegerile, ceea ce a și făcut.

* **Chestia lui Apáthy** e acum sub pertactare. Foile din Cluj scriu, că sunt multe dovezi în favorul lui Apáthy. Intre altele activitatea lui ziaristică, din care reiese că n'a agitat împotriva românilor.

* **Un sculptor ungar** cu renume, Fr. Szeszák, a murit în Cluj, de oftică. E autorul mai multor statue bine apreteiate.

* **Căile ferate maghiare**, conform unei dispoziții a locotenent-colonelului Vix, vor fi administrate de aici încolo de francezi. Armată de ocupație franceză va avea și dreptul de control asupra postei, comunicației telefonice și telegrafice, cum și asupra cenzurei.

* **Ultimele zec** contingente franceze nu vor fi demobilizate, ci vor fi ținute și pe mai departe sub arme.

* **Franța** stăruie pentru menținerea blocării Germaniei. În conferința de pace a protestat energic contra propunerilor engleze și americane referitoare la înlănzirea blocadei.

* **În procesul Verzea** rechizitorul s'a terminat și s'a început, de două zile, pledoriile de apărare. „Colonelul Verzea, scrie dl Iorga, rămâne pentru generațiile viitoare alături de colonelul Sturza și Crăiniceanu exemple de tradare ale neamului în cele mai grele momente ale lui“.

* **Comanda diviziei VI** din Cluj interzice locuitorilor din teritoriul ocupat să se înroleze în unități organizate de guvernul maghiar. Acei, cari totuși vor plecă, părăsindu-și avutul și casa pentru a intra sub steag străin, vor fi considerați ca plecați pentru totdeauna și nu vor mai fi primiți să se reîntoarcă niciodată.

* **Ca despăgubire** de războiu, după foile engleze, Germania va plăti anual 600 milioane, Austria-Germană și Ungaria 188 mil., Bulgaria 31 mil., Turcia 21 mil. fonți sterlingi.

* **Statul Ceho-Slovac** trimite în România o mare cantitate de ghete, atât pentru trebuințele militarilor, cât și pentru ale civililor. În schimb cere petrolul și sare.

* **Din Germania** încep să sosească prizonieri români, cari sunt în număr de vre-o patruzeci de mii.

* **O escadră engleză** va sosi în apele românești ale Mării-Negre în luna lui Martie.

* **Friederich Adler**, a plect în Rusia, pentru a studia situația bolșevismului de acolo.

* **Congresul preoților ortodoxi** convocat la Sibiu pe 20 și 21 Februarie st. v. se amână pe 6/19 și 7/20 Martie.

* **Condițiile de pace**, pe cari Germania le-ar fi impus Franței, în caz de ar fi ieșit ea biruitoare ar fi fost următoarele: 1. Cedarea Franței nordice. 2. Plătirea unei despăgubiri de războiu de 10 miliarde. 3. Pe timp de 25 ani Franța șterge obligativitatea militară. 4. Toate fortărețele franceze au să fie dărâmate. 5. Franța să predea Germaniei 3 milioane puști, 2000 tunuri și 40.000 cai. 6. Să încheie pe 25 ani alianță cu Germania.

* **Ziarul „Petit Parisien“** publică o convorbire cu dl Mișu din care extragem următoarele: „Nu e țară în care Franța să fie mai iubită ca în România. În aceste momente hotărtoare, ochii și inima noastră se îndreaptă spre ea. Nu ne îndoim că Franța va sprijini cauza noastră.“

„Ea își va aduce aminte că am intrat în războiu când Verdunul era în primejdie, că sacrificiile noastre au fost enorme: 350 mii soldați morți sau răniți 9590 ofițeri, 250 mii morți în populația civilă, devastarea a tot ce ne aparținea, mizeria cea mai îngrozitoare, ruina pentru timp îndelungat a celor mai bogate ținuturi.“

„Cum am putea să nu ne prezentăm cu încredere la conferința păcii? Revendicările noastre sunt prea întemeiate și recunoscute ca astfel, de vreme prea îndelungată pentru ea, — deși alte revendicări se ridică din diferite părți, — să nu fie admise“.

Știri locale.

* **Librăria seminarială** s'a mutat într'un local nou. Săptămânile trecute s'a adus din București un transport de cărți, în preț de vre-o 30.000 coroane. Localul vechiu strâmt, nu mai corespundea. E mutată într'un local larg, luminos, cu rafturi multe, de-o coloratură plăcută, cu aranjamentul cu gust al cărților, ar face cinste nu numai Blajului nostru, ci ori și cărui oraș mai mare.

* **Aseară**, corul din loc a aranjat la casină o seară de tcc, în onoarea dlui Eugen Hopârtean, conducătorul corului. Dsa pleacă la București să-și continue studiile la conservator. Îi dorim succes și o revedere cât mai grabnică.

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.